

Ur-Baptistisk Pingst brev 155

Väckelsen vägar fram till... - del 4

Dags att ta nästa steg i den frikyrkohistoriska utvecklingen, som småningom skulle landa i den baptistiska väckelserörelsen och i pingströrelsen. Men ännu i början på 1800-talet var det långt kvar, fast uppenbarliga preludier hade pågått i nästa hundra år. Förutsättningar blev lagda som endast Gud hade full koll på. Åter till Sture Järpemos avhandling, och därmed det fjärde brevet i följd som bygger på hans historieforskning. Citerar (sid. 9-11):

”Brödraförsamlingen i Stockholm kom att bli rekryteringsbas för Evangeliska sällskapet. Herrnhutismen var avskild från världen, därför att den genom trosyskonen gestaltade den sanna kyrkan. Men genom den skotske kongregationalisten John Paterson kom den i kontakt med den calvinska gudsrikestanken och blev till ett missionerande sällskap. Denne anlände till den svenska huvudstaden i januari 1808 i avsikt att starta massspridning av traktater och biblar. På rekommendation av prosten Ch Schönbeck i Malmö sökte han sig till Stockholms herrnhutare. Redan under den tidigare treåriga vistelsen i Köpenhamn, som föregått uppehållet i Sverige, hade Paterson haft svenska kontakter, bl a med den kände herrnhutaren, professor Anders Hylander i Lund.

De flesta av de ovan nämnda herrnhutarna skulle komma att tillhöra ledningen av det år 1808 bildade Evangeliska sällskapet. Den traktat- och bibelspridning detta sällskap bedrev kunde därigenom från sina egna led rekrytera såväl boktryckare, Samuel Rumstedt, som bokbindare, H C Richter samt en affärsman, G Th Keyser. De två präster, som tillhörde Brödraförsamlingen var dess egen pastor, J Stählin, och komministern i Skeppsholms församling, bataljonspredikanten Johan Waetterdahl. I Stockholm mottogs Paterson positivt av de ledande herrnhutarna liksom statsrådet Mattias Rosenblad, till vilken han medförde ett introduktionsbrev. Den 21 januari 1809 fastställdes Evangeliska sällskapets stadgar av Gustaf IV Adolf. Rosenblad kontrasignerade beslutet...

Sällskapets ändamål skulle vara, ´att genom utdelande av tryckta små gudeliga skrifter, utbreda evangeliets kunskap och att återuppliva den allt mer och mer avkallnade kärleken för religion´. Skrifterna skulle vara grundade på ´det fasta ordet, som allo måtto är värt, att man anammar, att Kristus Jesus är kommen i världen för att frälsa syndare´. Det skulle vidare utformas på ett okonstlat sätt

‘under iakttagande av det föreställningssätt, som väcker uppmärksamheten och praktiskt är lämpat till människornas hjärtan’. Det var genom exemplets makt skrifterna skulle verka. Berättelserna borde vara avhandlingar över bibliska språk och handla om människors omvändelse till Gud genom Jesus Kristus, vara ‘sanna, autentiska samt av märkvärdig beskaffenhet’.

Bibelns sanning var alltså den primära grundvalen i sällskapetets arbete. Därför spreds också nya testamenten, från 1812 även helbiblar bland folket. Men omvändelsehistorierna var också sanna., eftersom kravet på autenticitet ställdes på traktaterna. Dessa sanningar, de bibliska och de som hämtats ur livet, var alternativ till de rationellt framsprungna sanningar, som neologins präster vittnade om från predikstolarna och vilka i vissa fall trycktes för spridning. Sällskapetets udd riktades alltså i första hand mot religionsföraktet inom de högre stånden. Dessutom avsåg man att höja kunskapsnivån hos allmänheten, varvid innehållet skulle hämtas direkt ur bibeln. Intresset för individen röjer intryck från upplysningen, som man inte ställde sig fientlig till. Målet var att varje människa skulle äga en bibel och använda den som korrektiv i sitt liv. Traktaterna gav genom exempelberättelser anvisning på förfaringssätt.”

Alltså, trots allt det andligt starka – så förekom ändå endast begjutning av spädbarn vid dop, och ingen predikade om Andedop.

Sigvard Svärd